

Zarządzenie nr 1/2013
Kierownika II Środowiskowego Domu Samopomocy w Bolesławcu
z dnia 29 marca 2013 roku

w sprawie zarządzania ryzykiem
w II Środowiskowym Domu Samopomocy w Bolesławcu

Na podstawie art. 68 ust. 2 pkt 7 i art. 69 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157 z 2009 r., poz.1240 ze zm.)

zarządza, co następuje:

§ 1

1. W celu realizacji obowiązków zapisanych w art. 68 ust. 2 pkt 7 ustawy o finansach publicznych oraz standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, określonych przez Ministra Finansów w Komunikacie Nr 23 z dnia 16 grudnia 2009 r. wprowadza się zarządzanie ryzykiem przez określenie Misji, Polityki zarządzania ryzykiem oraz Procedury zarządzania ryzykiem.

2. Ilekroć w niniejszym zarządzeniu jest mowa o:

- 1) II ŚDS – należy przez to rozumieć II Środowiskowy Dom Samopomocy w Bolesławcu;
- 2) ryzyku – należy przez to rozumieć prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia mającego negatywny wpływ na wykonywanie zadań bądź osiągnięcie celów;
- 3) wpływie ryzyka – należy przez to rozumieć skutki dla realizowania zadań i osiągnięcia celów spowodowane przez zdarzenie objęte ryzykiem;
- 4) prawdopodobieństwie ziszczenia się ryzyka – należy przez to rozumieć częstotliwość występowania zdarzenia objętego ryzykiem;
- 5) istotność ryzyka – należy przez to rozumieć kombinację wpływu ryzyka i prawdopodobieństwa jego ziszczenia się;
- 6) akceptowanym poziomie ryzyka – należy przez to rozumieć ustalony w niniejszym zarządzeniu poziom istotności ryzyka, przy którym nie jest wymagane podejmowanie działań przeciwdziałających ryzyku;
- 7) zarządzaniu ryzykiem – należy przez to rozumieć proces identyfikacji, oceny i przeciwdziałaniu ryzyku; proces ten obejmuje także monitorowanie ryzyka i działań podejmowanych w celu jego ograniczenia;

Rozdział I

Misja

§ 2

II Środowiskowy Dom Samopomocy w Bolesławcu realizuje zadania w zakresie zarządzania ryzykiem w sposób najbardziej skuteczny, wydajny, umożliwiający realizację następujących celów:

1. Promocja świadomości ryzyka i wdrożenie metody zarządzania ryzykiem w organizacji.
2. Wsparcie i monitorowanie roli i pracy osób odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem w organizacji.
3. Identyfikacja, analiza, kontrola i raportowanie dotyczące ryzyka (operacyjnego i strategicznego) przy wykorzystaniu odpowiednich kryteriów oceny.

4. Monitorowanie ogólnych wyników systemu zarządzania ryzykiem i jego oddziaływania na działalność organizacji.

Rozdział II Polityka zarządzania ryzykiem

§ 3

1. Opracowanie Polityki zarządzania ryzykiem w II Środowiskowym Domu Samopomocy w Bolesławcu, ma na celu maksymalne ograniczenie zidentyfikowanego ryzyka, co powinno przyczynić się do bardziej efektywnego i racjonalnego osiągnięcia celów II ŚDS.

2. Zarządzanie ryzykiem ma na celu:

- 1) usprawnienie efektywności zarządzania II ŚDS;
- 2) lepszego wykorzystania zasobów finansowych i ludzkich oraz zapobiegania stratom finansowym;
- 3) poprawy jakości świadczonych usług i wykorzystania dostępnych możliwości;
- 4) dostosowania do nowych wymogów prawnych i standardów oraz nowych usług;
- 5) zapewnienie, by mechanizmy kontrolne były dostosowane do ryzyka.

2. Zarządzanie ryzykiem odbywa się według zasad:

- 1) integracji z procesem zarządzania;
- 2) powiązania z celami i zadaniami II ŚDS;
- 3) przypisania odpowiedzialności;
- 4) proporcjonalności działań przeciwdziałających ryzyku do jego istotności.

§ 4

Polityka zarządzania ryzykiem stanowi narzędzie zarządzania dla kierownika oraz wytyczne dla wszystkich pracowników II ŚDS.

§ 5

Wprowadza się następujący proces zarządzania ryzykiem w II ŚDS:

1. Identyfikacja, ocena i zarządzanie ryzykiem są ściśle powiązane z realizacją celów II ŚDS.
2. Zarządzanie ryzykiem jest jednym z elementów cyklu planowania i podejmowania decyzji.
3. Zdefiniowanie wszystkich obszarów ryzyka.
4. Przyjęcie jednolitej metodyki identyfikacji ryzyka.
5. Przyjęcie jednolitej metodyki raportowania ryzyka
6. Ograniczanie ryzyka poprzez adekwatne i terminowe działanie awaryjne i naprawcze.

§ 6

1. Obowiązkiem kierownictwa jest monitorowanie i przegląd ryzyka.
2. Identyfikacji i oceny ryzyka oraz metody przeciwdziałania ryzyku dokonuje się raz w roku w terminie do 31 grudnia.

§ 7

W celu realizacji Polityki zarządzania ryzykiem wprowadza się Procedury zarządzania ryzykiem.

Rozdział III Procedury zarządzania ryzykiem

§ 8

Przyjmuje się następujący tryb postępowania w procesie zarządzania ryzykiem:

- 1) wyznaczenie kluczowych obszarów działania,
- 2) zidentyfikowanie obszarów ryzyka w ramach wyznaczonych obszarów działania,
- 3) zidentyfikowanie i opis tych obszarów ryzyka,
- 4) oszacowanie wpływu danego ryzyka,
- 5) określenie prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka,
- 6) ocena istotności ryzyka,
- 7) odpowiedź na ryzyko – działania zapobiegawcze i prewencyjne, zarówno te już podjęte, jak i niezbędne w przyszłości (planowane),
- 8) przypisanie konkretnych zadań związanych z przeciwdziałaniem danemu rodzajowi ryzyka konkretnym pracownikom,
- 9) wypełnienie Arkusza identyfikacji, oceny i przeciwdziałaniu ryzyku,
- 10) monitoring i raportowanie.

§ 9

1. Identyfikacja ryzyka polega na ustaleniu ryzyka zagrażającego poszczególnym celom i zadaniom realizowanym przez II ŚDS.

2. Podczas identyfikacji ryzyka należy przeanalizować:

- 1) cele i zadania realizowane przez II ŚDS;
- 2) przepisy prawne dotyczące działania jednostki;
- 3) istniejące ryzyka wpływające na realizację celów i zadań jednostki;
- 4) istniejące w jednostce systemy kontroli i zarządzania,
- 5) czynniki ryzyka, w tym:
 - złożoność działalności prowadzonej przez jednostkę,
 - liczbę, rodzaj i wielkość dokonywanych operacji finansowych,
 - liczbę i kwalifikacje zawodowe pracowników,
 - zmiany organizacyjne i prawne,
- 6) wyniki wcześniej przeprowadzonych audytów i kontroli,
- 7) uwagi kierownika jednostki.

3. Podczas identyfikacji ryzyka stosowana jest kategoryzacja ryzyka.

4. Ustala się następujące kategorie (obszary) ryzyka:

- 1) ryzyko finansowe;
- 2) ryzyko dotyczące zasobów ludzkich;
- 3) ryzyko działalności;
- 4) ryzyko zewnętrzne.

5. Przykłady ryzyka występującego w ramach poszczególnych kategorii (obszarów) określa załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 10

1. Ocena ryzyka polega na określeniu wpływu i prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka, a następnie ustaleniu jego istotności według zasad określonych w § 12.

2. Określenie wpływu ryzyka polega na określeniu przewidywanych skutków jakie będzie miało, dla realizacji zadania, osiągnięcia celu realizowanego przez jednostkę, wystąpienie zdarzenia objętego ryzykiem.

3. Do określenia wpływu ryzyka używany jest opis jakościowy przy zastosowaniu skali ocen, zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszego zarządzenia:

a) wysoki – gdy zdarzenie objęte ryzykiem powoduje uszczerbek mający krytyczny lub bardzo duży wpływ na realizację kluczowych zadań albo osiągnięcie założonych celów – poważny uszczerbek w zakresie jakości wykonywanych zadań, poważna strata finansowa lub na reputacji II ŚDS;

b) średni – gdy zdarzenie objęte ryzykiem powoduje znaczną stratę posiadanych zasobów, ma negatywny wpływ na efektywność działania, jakość wykonywanych zadań, reputację II ŚDS. Z wystąpieniem zdarzenia objętego ryzykiem może wiązać się trudny proces przywracania stanu poprzedniego;

c) niski - gdy zdarzenie objęte ryzykiem powoduje niewielką stratę finansową, zakłócenie lub opóźnienie w wykonywaniu zadań. Nie wpływa na reputację II ŚDS. Skutki zdarzenia można łatwo usunąć.

§ 11

1. Określenie prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka polega na określeniu przewidywanej częstotliwości występowania zdarzenia objętego ryzykiem w trakcie roku.

2. Do określenia prawdopodobieństwa stosowany jest opis jakościowy przy zastosowaniu skali ocen, zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszego zarządzenia:

a) wysokie – gdy istnieją powody, by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się wielokrotnie ciągu roku;

b) średnie – gdy istnieją powody, by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się kilkakrotnie ciągu roku;

c) niskie – gdy jest gdy istnieją powody, by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się raz w roku lub nie zdarzy się w ciągu roku.

§ 12

1. W oparciu o dokonaną ocenę wpływu i prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka ustalany jest poziom istotności ryzyka wskazany w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia.

2. Ustala się następujące poziomy istotności ryzyka:

1) ryzyko poważne, tj. ryzyko o wysokim wpływie oraz wysokim lub średnim prawdopodobieństwie;

2) ryzyko umiarkowane, tj. ryzyko o wysokim wpływie i niskim prawdopodobieństwie, ryzyko o średnim wpływie oraz wysokim, średnim lub niskim prawdopodobieństwie, a także ryzyko o niskim wpływie i wysokim prawdopodobieństwie;

3) ryzyko niskie, tj. ryzyko o niskim wpływie oraz średnim lub niskim prawdopodobieństwie.

§ 13

1. W II ŚDS przyjmuje się następujące sposoby postępowania z ryzykiem:

1) tolerowanie ryzyka – w przypadku, gdy istnieją określone trudności w przeciwdziałaniu ryzykom, a także gdy koszty podjętych działań mogą przekroczyć przewidywane korzyści;

- 2) przeciwdziałanie - działania pozwalające na ograniczenie ryzyka do akceptowalnego poziomu, np. dzięki wzmocnieniu mechanizmów kontroli zarządczej (poprzez procedury, wytyczne, zasady, nadzór itd.);
- 3) przesunięcie w czasie (wycofanie się) – zawieszenie działań rodzących zbyt duże ryzyko.

2. Przyjęto następujące podstawowe zasady akceptowalności poziomów ryzyka:

- **Ryzyko niskie** – ryzyko akceptowalne, ale należy je monitorować i w miarę potrzeby sprawdzać, czy ryzyko jest prawidłowo kontrolowane.

- **Ryzyko umiarkowane** – może wywierać poważny wpływ na kluczową działalność, należy monitorować i rozważyć potrzebę działań zaradczych i wprowadzenie dodatkowych mechanizmów kontroli, mając na uwadze koszty wprowadzenia kontroli, można tolerować średni poziom, gdy koszty zapobiegania ryzyku są zbyt wysokie, ale należy na bieżąco sprawdzać poziom ryzyka. Za monitoring ryzyka i ewentualne zaprojektowanie mechanizmów kontrolnych odpowiedzialny jest właściciel ryzyka. Decyzję o tolerowaniu (akceptacji) ryzyka może podjąć kierownik jednostki.

- **Ryzyko poważne** – stanowi poważne zagrożenie dla kluczowej działalności II ŚDS lub osiągnięcia przez niego celów działania. Potrzebne jest natychmiastowe działanie, poprzez wprowadzenie silnych mechanizmów kontroli. Podlega ciągłemu monitoringowi, nie może być tolerowane. Należy zaprojektować mechanizmy ograniczające poziom ryzyka wysokiego.

§ 14

1. Kierownik jednostki wyznacza właścicieli ryzyka na „Arkuszu identyfikacji, oceny i przeciwdziałania ryzyku” stanowiącym załącznik nr 3 do niniejszego zarządzenia.

2. W stosunku do każdego ryzyka, wywołującego przekraczający, akceptowalny poziom, są planowane i wdrażane/zalecane przez właściciela ryzyka odpowiednie działania zaradcze.

3. Przed przystąpieniem do działań mających przeciwdziałać ryzyku należy odpowiedzieć na następujące pytania:

- 1) czy i jakie działanie jest konieczne,
- 2) jaki poziom bezpieczeństwa należy osiągnąć po podjęciu określonych środków,
- 3) które mechanizmy kontroli są najskuteczniejsze,
- 4) jaki jest koszt wprowadzenia mechanizmu kontrolnego,
- 5) czy prawidłowe wdrożenie procedury jest możliwe.

§ 15

1. Wykonaną analizę zarządzania ryzykiem dokonuje się w formie tabelarycznej na „Arkuszu identyfikacji, oceny i przeciwdziałania ryzyku”, stanowiącym załącznik nr 3 do niniejszego zarządzenia.

2. Odnotowania w Arkuszach wymagają wszystkie zidentyfikowane ryzyka.

3. Wypełnienia Arkusza dokonują główny księgowy oraz pracownicy na samodzielnych stanowiskach pracy.

4. Arkusze podlegają zatwierdzeniu przez kierownika II ŚDS.

Rozdział IV Monitorowanie ryzyka

§ 16

1. Zidentyfikowane ryzyko oraz ustalone metody jego ograniczania do akceptowanego poziomu są na bieżąco oceniane (monitorowane) przez głównego księgowego oraz samodzielnych pracowników, którzy oceniają poziom zidentyfikowanego ryzyka oraz skuteczność stosowanych metod jego ograniczenia.
2. Efektywność zarządzania ryzykiem oraz system kontroli zarządczej podlega niezależnej i obiektywnej ocenie przez kierownika II ŚDS.
3. Wyniki oceny, o której mowa w ust. 1 i 2, wykorzystywane są do poprawy efektywności zarządzania ryzykiem oraz usprawnienia systemu kontroli zarządczej.

Rozdział V Przepisy końcowe

§ 17

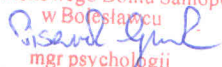
Wprowadza się system wdrażania procesu zarządzania ryzykiem, poprzez zapoznanie wszystkich pracowników z niniejszym zarządzeniem.

§ 18

Pracownicy zobowiązani są do przestrzegania zasad i procedur określonych w niniejszym zarządzeniu.

§ 19

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

KIEROWNIK
II Środowiskowego Domu Samopomocy
w Bolesławcu

mgr psychologii
Agnieszka Pisarek-Grzesiak